

KOVA TEBEVYKSTA

SNIEČKUS SURADO LIETUVOJE NAUJUS PRIESUS: „NACIONALINIUS KOMUNISTUS“

(E) Lietuvos komunistų partijos suvažia vime pirmasis sekretorius Sniečkus savo kalbose daug laiko skyrė kovai ideologiniame fronte. Tai, galima sakyti, Lietuvos komunistiniam vadams viena skaudžiausių sričių. Pramonės srityje susilaukė šokių tokių pasiekimų, šiaip taip, nors ir labai lėtai, išsijudina žemės ūkio gamyba, bet ideologiniame bare — nė iš vietos. Lietuvos gyventojų masėms įdiegti komunistinė ideologija nesiseka, ir tiek.

„Buržuazinės ideologijos, nacionalizmo pasireiškimai“

Vienas svarbiausių praktinių uždavinių šiuo metu, anot Sniečkuso, esa, „kova už naują žmogų su komunistiniais būdo bruožais, kova su kapitalizmo atgyvenomis žmonių sąmonėje“. Partinė propaganda esanti lyg bejėgė: ji atitrūkusiu nuo gyvenimo. Po visąsąjunginės kp centro komiteto nurodymų Lietuvos komunistai „suaktyvino kovą prieš įvairius buržuazines ideologijos pasireiškimus ir jų skleidėjus“. Čia Sniečkus atvirai pripažino, kad Lietuvos komunistai tąją kovą veda — Maskvos nurodymais.

Bulavė ne tik iš pareigų, bet ir iš partijos išmetė

Duodamas pavyzdžius, kaip partija kovo jusi su nacionalizmo ir revizionizmo pasireiškimais, Sniečkus pasakė, kad Vilniaus universiteto rektorius J. Bulavas buvęs pašalintas ne tik iš pareigų, bet ir iš partijos, ir, būtent, „už nacionalistinius išskrypimus“. Pedagoginio instituto direktoriaus pavaduotojas Laužikas už tą patį „nusikal timą“ taip pat atleistas iš pareigų, o „už nacionalistinio pabūdžio klaidas“ pašalinta iš katedros vedėjos ir dėstytojos pareigų Lukšienė.

Mėginimai idealizuoti praeitį buvę pasmerkti, pareiškė Sniečkus.

„Yra žinoma, kad buržuaziniai nacionalistai, kaip vieną pagrindinių savo ideologijos kovos priemonių, visuomet mėgino panaudoti buržuazines koncepcijas įvertinant kultūrinį palikimą bei istoriją“.

Buržuaziniai nacionalistai, esa, tikėjosi, kad jiems pavyks patraukti savo pusen „žymesnius sluoksnius, ypač jaunimo“. Bet užsienio lietuvių spauda rodo, kad buržuazinės - nacionalistinės ideologijos gruvimo reiškiniai. „Toje spaudoje vis daugiau pasigirsta nusivylimo ir nevilties balsai“.

LENKIJOS LIETUVIAI

KREIPIASI

PADEKITE JIEMS!

„Darbininkų Balso“ redakcija Londone yra gavusi čia spausdinamąjį Suvalkų krašto lietuvių laiška.

Kadangi reikalas yra platesnis ir vertas didesnio dėmesio, negu siekia vieno laikraščio rėmai, tą kreipimąsi jau yra apsvačiusi DBLS Valdyba, nutarudama pasiųsti knygų ir nuolat siuntinėti laikraštį.

Londono Lietuvių Moterų „Dainavos“ Sambūris užsimojo praveisti drabužių rinkliavą ir tuo būdu sudarytomis siuntomis paremti tautiečius. Drabužius siųsti prašom šiuo adresu:

Londono Lietuvių Moterų

„Dainavos“ Sambūris

1. Ladbroke Gardens, London, W.11.

O minėtame laiške rašoma šitaip:

„Gerb. Redakcija,

su nuolankumu kreipiuos į jus, kaip kaimo Lietuvių Jaunimo Draugijos pirmininkas šito mūsų krašto visų lietuvių vardu.

Mes, Lenkijos teritorijoje — Suvalkų ir Seinų apskrityse — gyvenantieji lietuviai, širdingai sveikiname visus Anglijoje gyvenančius lietuvius. Mes čia kaip lietuviai ne turime jokios spaudos, nei laikraščių, nei knygų. Širdingai prašytumėm, kad geros širdies žmogus užrašytų mums lietuvišką laikraštį ir lietuviškų knygų — vaidinimų, šokių ir dainų ir pasikaitymo knygų. Tokių knygų savo krašto jaunimui labai norėtumėm. Mūsų krašte jaunimas labai norėtų visų tų dalykų mokytis.

Kas prisius mums kokių dovanų, tam širdingai dėkosim už auką.

Taip pat prašytumėm, jei kas galėtų, aukoti mūsų krašto jaunimui vyriškų ir moteriškų drabužių. Būsimame amžinai dėkingi už geras širdis, kad pagelbėjo mums.

Mūsų krašto jaunimas norėtų susirašinėti su Anglijos lietuvių jaunimu.

Be kita ko, jei kas aukos mums ką nors, prašome pranešti mums, nes norėtumėm žinoti prieš gaudami.

Laiškų mums rašyti prašom šiuo adresu: **Senda Maciej, wieś Jeglinec, poczta Szypliszki, powiat Suwalki, Poland.**

Sniečkus cituoja Jono Deksnio laiška

Kaip įrodymą, kad „lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų“ tarpe vyksta irimas, Sniečkus cituoja „Tiesoje“ paskelbtą Jono Deksnio laiška. Tasai „buvęs vadovaujantių nacionalistinių organizacijų narys“ atskleidęs tam tikrus reiškinius ir pasisakęs, kodėl jis nutraukęs santykius su nacionalistais. Šie gi užsienyje, sako Sniečkus, stengiasi „sukiršinti neapykantą tarp broliškų mūsų šalies tautų“. Čia Sniečkus, žinoma, turi galvoje rusus, kuriems savo kalboje daug kartų giliai ir pagarbiai nusilenkia. Rusofilas Sniečkus nuėjo net iki tokios nesąmonės, jog tvirtina, kad Sovietų Sąjunga esanti „lietuvių tautos laisvės ir tikros nepriklausomybės tvirtovė“.

Nauji priešai: nacionaliniai komunistai

Sniečkus ragino dar labiau atštrinti ginklą ir jį nukreipti „tik prieš tiesioginius buržuazines nacionalistines ideologijos skleidėjus, kurstančius tautų nesantaiką, panaudojančius nacionalistinius bei religinius prietarus kovai prieš mūsų ideologiją, tiek ir prieš tokius buržuazines ideologijos skleidėjus, kurie dangstosi apolitiškumo, nacionalinio komunizmo, revizionizmo, kosmopolitizmo skraistėmis“. Sniečkus ragina skiepyti jaunimui „giliai neapykantą“ visiemis tiems pasireiškimams.

Kovai su komunistine ideologija buržuaziniai nacionalistai panaudoja ir religinius prietarus. Tad aktyvios antireliginės propagandos nesą galima susilpninti. Skatinatai propagandai daugiau panaudoti ir grozinę literatūrą bei meną. Nepakankamai stiprinami meninės kūrybos ryšiai su gyvenimu, su dabartimi. Aštrios kritikos susilaukė leidyklos. Iš kitos pusės Sniečkus atskleidė ir rusų literatūros atplūdį Lietuvoje: „Per ataskaitinį laiką Lietuvoje buvo išleista daugiau kaip 100 rusų klasikų, Rusijos ir kitų „broliškų respublikų“ kūrinių. O iš viso sovietiniu laiku tokių raštų išversta į lietuvių kalbą jau daugiau kaip 900 pavadinimų.“

„Atkiršis Herterius“

Lkp suvažiavimą baigiant, Sniečkus ir vėl pasakė ilgoką kalbą ir vėl išėjo kovon prieš buržuazinius nacionalistus.

Labai susijaudinęs Sniečkus polemizavo su JAV užs. reik. mūr. Herteriu dėl jo pareiškimo Lietuvos laisvės klausimu. Girdi, Herteris pakartojęs lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų šmeižtus apie sovietinę valdžią Lietuvoje. Herteris kiršinęs lietuvių tautą prieš Sovietų Sąjungos broliškas tautas. Amerikos kapitalistai trokšta Pabaltijo valstybes vieną po kitos į savo nagus pažinti...

PAKEISTA VISA KOMJAUNIMO VADOVYBĖ VILNIUJE

Vasario vidury įvykusiame komjaunimo suvažiavime buvo sudarytas naujas centro komitetas, kurio pirmajame posėdyje sudarytas respublikinis sekretoriatas iš visiška naujų žmonių. Pirmuoju komjaunimo sekretorium Lietuvoje dabar tapo A. Česnavičius (buvęs Vilniaus mieste komjaunimo sekretorius), antruoju rusas B. Čirkovas, paprastais sekretoriais — V. Morkūnas ir L. Barakūnaitė.

Ketverius metus pirmuoju komjaunimo sekretorium buvęs Juozas Petkevičius ryšium su tuo ne tik iškrito iš kompartijos CK politbiuro kandidatu, bet iškrito ir iš paties kompartijos CK; jo nebėra nei tikrųjų CK narių, nei kandidatų sąrašė, nei jokiuose kituose partijos centriniuose organuose. (LNA)

Specialistų paskirstymas pagal planą

(E) Lietuvoje viekiančiuosius technikumų pastarosiomis dienomis baigė ir išlaikė egzaminus 1.180 jaunų vidurinės kvalifikacijos specialistų pramonė, auto transportui, statybai ir žemės ūkiui. Vilniaus radijo pranešimu, ministerių taryba patvirtinusi jaunųjų specialistų paskirstymo planą. Tačiau nenurudoma, kiek tų specialistų pareikalavęs maskvinis okupantas ir kiek jų bus išsiųsta iš Lietuvos. Toks išsiuntimas buvo vykdomas ir ankstesniais metais. Buvo išsiunčiama ne tik vidurinių mokslų baigusių specialistų, bet ir aukštąjį mokslą baigusių.

„Kolūkinis kraitis“

(E) Kai kuriuose Lietuvos kolchozuose pradėta jaunvedžiams kolchozininkams su-tuoktųjų proga dovanoti „kraiti“. Plungės raj. „Pergalės“ kolchoze susituokiantieji gauna iš kolchozo nuo 1.000 iki 2.000 rb. (Akivaizdoje aukštų prekių kainų — pvz., geresnis vyriškas kostiumas kainuoja 1.000 ir daugiau rublių — tasai „kraitis“ neatrodo labai žymus).

DR. S. BAKČIS — LIETUVOS PASIUNTINYS WASHINGTONĖ PATARĖJAS

Lietuvos Atstovo Washingtonė J. Kajacko iniciatyva ir Lietuvos Diplom. Tarnybos Sefo S. Lozoraičio sutikimu Dr. S. A. Bakčis, ligi šiol ėjęs Atstovo pareigas Paryžiuje, perkliamas į Lietuvos Pasiuntinį WASHINGTONĖ PATARĖJŲ.

PROF. S. KAIRYS

Iš New Yorko gautomis žiniomis, prof. Stp. Kairys, kuris kovo mėn. pradžioje turėjo sunkų priepuolį, dabar yra ligoninėje, ir jo sveikata taosai.

Prieš susirgdamas jis įtemptai dirbo, norėdamas iki rudens baigti rašyti savo atsiminimų antrąjį tomą, kurie apimtų Lietuvos nepriklausomybės atgavimo laikotarpį. Darbas yra gerokai įpusėtas, todėl esama gerų vilčių, kad profesoriui pasveikus šis istorinės svarbos veikalas bus greit atduotas spaudai.

PET POSEDZIAI LONDONE

Pavergtųjų Europos Tautų organizacijos Londono delegatūra, kurios darbuose dalyvauja ir lietuvių atstovai, be savo reguliarių posėdžių, kviečiamų vieną kartą į mėnesį, aktyviai dalyvauja kituose rengimuose. Kovo 25 dienos posėdyje delegatūra svarstė turinį memorandumo, kuris bus įteiktas Vakarų valstybių vyriausybėms galvoms prieš „viršūnių konferenciją“. Atstovai susipažino su sovietų spaudos ištraukomis, rodančiomis, kiek Maskva yra susirūpinusi, kad jokuose tarptautiniuose susitikimuose nebūtų iškeltas Rytų Europos išlaisvinimo klausimas. Posėdžio dalyviams taip pat teko išgirsti, kaip reagojo Maskvos kvailingai Pabaltijyje į Valst. Sekretoriaus Herterio pareiškimą Vasario 16 dienos proga.

Balandžio 4 d. PET delegatūros atstovai yra pakviesti į priėmimą Rūmuose. o balandžio 7 d. Britų Parlamento atstovas Peter Kirk, pakviestas į specialų posėdį, su pažindins pavergtųjų tautų atstovus su komiteto Rytų Europos reikalams darbas, atliekamais prie Europos Tarybos Strasburge.

IR VOKIETIŲ SPAUDA MINI IS LIETUVOS ISLEISTUOSIUS

(ELI) Tuo laiku, kai Leonų vaikai Regina ir Tomas buvo dar pakeliui iš pavergtosios Lietuvos į JAV, patį įviki trumpai aprašė ir abiejų Leonų nuotrauką išsispausdino žymus V. Vokietijos dienraštis „Muenchner Merkur“. Dabar vėl kovo 7 d. šis dienraštis, remdamasis spaudos agentūros AP žiniomis, išsispausdino straipsnelį apie Barborą Armonienę ir jos sūnų Joną, daug prikenčijusių sovietų vergijoje ir tik dabar atkeliavusių į Vakarus.

Laikraštis straipsnelį pavadino „Po 20 metų...“. Pradžioje pabrėžė, kad Chruščiovas Amerikoje duotąjį pažadą išlaikė, laikraštis toliau rašo:

„Po 20 metų priverstinio persikrymo praėitą šeštadienį (kovo 5 d.) Kopenhagoje džiaugsmingą pasimatymą atšventė Armono šeima iš Wickliffe, iš Ohio krašto JAV, kuri 1950 m. po rusų karių pagėjų įžygiavimo į Lietuvą, buvo suardyta.“

Anuomet tėvas ir dukte gavo leidimą išvykti iš Lietuvos, kadangi turėjo Amerikos pilietybę, kai Barborą Armonienę, kuri tuo laiku laukė antrojo kūdikio, dėl savo lietuviškos kilmės privalėjo pasilikti. Po gimdymo p. Barborą drauge su kitais lietuviams buvo išlemta į Sibira, kuriame ji 10 metų buvo išlaikyta darbo stovyklose, 1956 m. jai ir jos sūniui Jonui buvo leista sugrįžti į Lietuvą, kuri dabar priklauso Sov. Sąjungai. Eilę metų veltui stengėsi jie gauti išvykimo vizą, kol praeitais metais JAV gyvenančiai dukteriai Donnai pavyko išgauti iš Chruščiovo, jo lankymosi JAV metu, pažadą leisti visai šeimai vėl susieiti.

Kopenhagos aerodrome nepaprastai laimingi Armonų šeimos nariai puolėsi vieni kitiems į glėbius“.

DARBININKAI MAŽAI TEREIŠKIA KOMPARTIJOJ

Tik 12 proc. kompartijos suvažiavimo pilnateisių delegatų buvo darbininkai pastara jame suvažiavime Vilniuje, o tarp nepilnateisių (be sprendžiamojo balso) narių tik 6 proc. tebuvo darbininkai. Vyravo „naujosios klasės“ atstovai. Tiesa, tarp pilnateisių atstovų buvo 14 proc., o tarp nepilnateisių net 33 proc. „kolūkiečių“, bet tai daugiausia iš miestų ir kolchozus nusiųsti primestiniai kolchozų pirmininkai ar kiti pareigūnai. (LNA)

KOMUNISTŲ SKAICIUS LIETUVOJE

Kompartijos suvažiavimo metu buvo paskelbta, kad Lietuvoje dabar esą 46.381 kompartijos narys ir 7.943 kandidatai, — iš viso 54.324 komunistai. Tai esą 9.503 daugiau kaip buvę prieš dvejus metus, arba 5.210 daugiau negu prieš metus.

Pagal pereinusių metų kovo mėnesio duomenis, Lietuvoje yra apie 1.786.000 balso teisę turinčių (t.y., 18 ar daugiau metų amžiaus) gyventojų. Jei kompartijoj yra apie 54.000, tai tarp balso teisę turinčiųjų gyventojų jų yra tik 2 proc.; tik kas penkiasdešimtas balsuotojas yra partijoj.

Didžiulė dauguma tų komunistų yra susipletę didžiuosiuose miestuose, kur telkiasi į Lietuvą atsikrausčiusieji rusai, Lietuvos kolonizatoriai. Kaip, palyginti, mažai komunistų yra kaimuose, šiam suvažiavime pritarė antrasis partijos sekretorius Šarkovas. Jis pažymėjo, kad, pavyzdžiui, visame Utenos rajone yra tik 423 komunistai, o Telšių rajone irgi tik keli šimtai. (Tuose rajonuose yra maždaug po apie 30.000 gyventojų). (LNA)

131.000 komjaunuolių

(E) Komjaunimo organizacijai Lietuvoje dabar priklauso apie 131.000 narių. Daug jų yra tik „popieriniai“ komjaunuoliai.

PRIEGLOBSTIS IR APSAUGA

ZMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJA SIULO SUSTIPRINTI SVETIMSALIŲ APSAUGĄ

Kovo 18 d. Ženevoje pasibaigė Jungt. Tautų Žmogaus teisių komisijos konferencija, kurioje dalyvavo 18 valstybių atstovai Daryvavo ir Sov. Sąjungos delegatai, ir dar atskirai Ukrainos atstovas. Sovietinio bloko delegatų dalyvavimas, žinoma, paskundino konferencijai priimti aiškesnius nutarimus svetimšalių apsaugos ir azylito teisės klausimais.

Vis dėlto priimtas projektas naujos azylito teisės deklaracijos, kuri pateikiama J. Tautų pilnačiai galutinai priimti. Diskusijos dėl tos deklaracijos truko visą savaitę.

Naujoji azylito teisės deklaracija turėsian ti politiniam atbėgėliui ar tremtiniui palengvinti rasti kraštą, kuriame jis galėtų apsigyventi.

Priimtos kelios rezoliucijos ir dėl tautinių bei religinių mažumų apsaugos.

Žmogaus teisių reikalui visame pasaulyje giliau įsisąmoninti įvairuose kraštuose bus ruošiami regionaliniai kursai. (E)

Septynios DIENOS

STAIGUS PASIMATYMAS SU PREZ. EISENHOWERIU

Britų min. pirm. Macmillanas staiga išsirošė į Ameriką pasimatyti su prez. Eisenhoweriu.

Skelbiama, kad to pasimatymo metu prieta vieningos nuomonės dėl rusų pasiūlymo nebegaminat daugiau atominių bombų ir kontroliuoti, kad toks susitarimas būtų vykdomas.

Amerika ir D. Britanija sąlyginai priimsiančios tą siūlymą.

CHRUŠČIOVAS PRANCŪZIJOJE

Chruščiovas važinėja po Prancūziją, buvo susitikęs ir tarėsi su prez. gen. de Gaulle. Vienoje savo kalbą yra pasiūlęs tartis Šiaurės Atlanto Pakto ir Varšuvos Pakto kariniams blokams ir pasirašyti ilgalaikės taikos sutartį.

REIKALAUJA PASALINTI MENONĄ

Indijos spauda vėl pradėjo kelti reikalavimą atleisti iš pareigų gynybos ministerį Krišnā Menoną, žinomą savo simpatijomis bolševikams ir dabar nuolatinių nesupratimų šaltinį Indijos gynyboje.

CHOU EN-LAI Į INDIJĄ

Kinijos min. pirm. Chou En-lai pranešė Nehru, kad jis esąs pasirošęs aplankyti Indiją balandžio 19-25 d.d.

Pasitarimuose galį būti paliesti Tibet, o taip pat ir sienų klausimai.

PIETŲ AFRIKOS ĮVYKIŲ ATGARSIAI

Pasaulis gana vieningai su pasipiktinimu reagojo į nesenus įvykius Pietų Afrikoje — į šaudymą neginkluotos, ramiai demonstruojančios minios, kurią sudarė afrikiečiai (juodukai).

NAUJA ITALIJOS VYRIAUSYBĖ

Naują Italijos vyriausybę sudarė krikščionių demokratų partijos atstovas Fernando Tambroni. Atsistatydinusioje Senio vyriausybėje jis buvo finansų ministeris.

Italija visą mėnesį prabuvo be vyriausybės. Šiai irgi bus sunku, nes krikščionių demokratų partija parlamente nesudaro reikiamos daugumos ir reikalinga kitų partijų paramos.

GROTEWOHLIO PASIŪLYMAS

Rytų Vokietijos ministeris pirm. Grotewohlis pasiuntė Dr. K. Adenaueriui laiška, siūlydamas nusiųsti „visos Vokietijos taikos delegaciją“ į viršūnių konferenciją Paryžiu.

PIETŲ AFRIKOS KLAUSIMAS SAUGUMO TARYBOJE

29 Afrikos ir Azijos tautos Jungt. Tautose pareikalavo, kad Saugumo Taryba svarstytų klausimą „masinio beginkliu ir taikių demonstrantų žudymo rasiniais sumetimais“.

HERTERIS NETIKI Į VIRŠŪNIŲ LAIMEJIMUS

Amerikos valstybės sekretorius Herteris pareiškė, kad jis nededaš didesnių vilčių į viršūnių konferencija.

Ne Amerika tos konferencijos norėjusi, bet D. Britanija ir Prancūzija.

BRITANIJOS
ID 149
MCH 30

KARALIENĖ PRASO ISSPREŠTI GINČĄ

Čilė ir Argentina sutarė prašyti D. Britanijos karalienę patarpininkauti tų abiejų kraštų ginčė dėl sienų. Kitą ginčą spręsti prašomas tarptautinis teismas Hagoje.

PASALPA BE NIEKUR NIEKO

Komunistinės Kinijos žinių agentūra skelbia, kad Kinija duosianti Nepalui 7.500.000 svarų pašalpos, kuri bus išmokėta per 3 metus. Pašalpa nesanti siejama su jokiomis politinėmis sąlygomis. Dalis tos pašalpos busianti duodama mašinomis ir įrengimais.

Pasitarimų metu pasiekta vieningos nuomonės dėl pasienio ginčijamų sričių.

BULGANINAS — PENSININKAS

Maršalas Bulganinas, buvęs Sov. Sąjungos ministeris pirmininkas, jo paties prašymu esąs atleistas iš Stavropolio srities ekonominio planavimo pirmininko pareigų ir apsigyvenęs netoli Maskvos.

Jam 65 metai, ir jis išėjęs į pensiją (3.000 rublių mėnesiui). Dirbti jis nebegalėjęs, nes vietiniai komunistai vis puola jį už dalyvavimą suokalbyje prieš Chruščiova. (Kai kurie pranešimai teigia, kad jis niekad nedirbo Stavropolio).

Kaganovičius taip pat gyvenęs Maskvoje.

Molotovas esąs grįžęs iš Mongolijos, kur jis buvo išsiųstas ambasadorium; šiuo metu Maskvos ligoninėje laukias operacijos.

KAINŲ SUMAZINIMAS

Kaip kiekvieną pavasarį, taip ir šįmet nuo kovo 1 dienos visoj Sovietijoje oficialiai sumažinamos kainos kaikiurioms prekėms. Šįmet sumažinimas liečia nedaug svarbių prekes, tad ir paskelbtas be didesnio garso. Kainos sumažinamos elektrinėms siuvaloms mašinoms 20 proc., tinklinei užuolaidų medžiagai 23 proc., lapių kailių dirbiniams 20 proc., šilko audiniams (ne visų rūšių) 15 proc., kaikiuriams radijo imtuvams ir medžiokliniams šautuvams 25 proc., motoroleriams 18 proc., kakao ir kavos konservams su kondensuotu pienu 30 proc., automatinėms rašyklėms 20 proc., skutimosi peiliukams 30 proc., marmeladui 18 proc. (LNA)

PASAULYJE

Hullyje, D. Britanijoje, žmogus buvo nubaustas 5 šil., kad girtas ginčijosi gatvėje dėl eriuo, kurį jis vedasi su savim ir į barą.

Airių į D. Britaniją darbo ieškoti ir apsigyventi atsikelia kasmet apie 50.000.

Kinija ir Jugoslavija pasirašė prekybi ne sutartį 1960 metams.

Lėktuvais per Atlantą 1959 m. pergabenta 1.539.934 keleiviai (19.2 proc. daugiau kaip 1958 m.) ir 27.554.647 svarus pašto (taip pat 15.4 proc. daugiau kaip 1958 metais).

D. Britanijos naujasis princas turės Andrew vardą (kiti vardai dar: Albert Christian Edward).

Australija priima vis didesnį britų skaičių.

ŠEINIAUS LITERATŪRINĖ DOVANA

Rašo J. Kuzmionis

Step. Zobarskas, rašydamas apie Igno Jukūno Šeinius kūrybą, pažymėjo: „Tiek savo lietuviškuose veikaluose, kaip „Vasaros vaisės“, „Bangos siaučia“, „Kuprelis“, „Siegfried Immerselbe atsijaunina“, „Aš dar kartą grįžtu“, tiek švediška parašytoose, Šeinius yra puikus stilistas, idomus pasakotojas, gilus psichologas, nepalictamas kovotojas už laisvę, didelis humanistas“. B. Babrauskas gi dar priduria: „Jau pirmieji impresionistiniai vaizdeliai iškėlė autorių į pirmiaujančių tada mūsų beltristų eiles“.

Iš tikrųjų kas iš mūsų neatsimena Ign. Šeinius pulkis „Kuprelio“ apysakos, kuri ilgam laikui išpaudė mūsų atmintin nealimingą Olesio meilę, gražuolės Gundės neištikimybę, duslų malūno dūsavimą ir originalią filosofiją vienatvėje!

Impresionistas rašytojas, nenutildamas nuo gyvenimo realybės, daugiausia dėmesio kreipia į žmonių psichiką, į žmogaus jausmus veikiančius įspūdžius. Gyvenimo įvykių sukelti įspūdžiai neduoda ramybės tokio rašytojo veikėjams, ir jie veikia stipriai tų įspūdžių veikiami. Štai kaip pats rašytojas Šeinius pergyvena, rodos, tokia nebylią gamtą:

„Iš krūmų, nuo Musės, pūsterėjo smarkešnis vėjelis. Pievos miškai sušvilpė. Paskum palinko ir nutilo. Vėl staiga atsistojo, dar žemiau nulinko, švilpė, linko, nerimavo“...

Naujos apysakos

Praėjusiais metais „Lietuvių Dienų“ leidykla išleido poptiną Ign. Šeinius apysakų rinkinį „Vyskupas ir velnias“ su trumpa Juozo Lingio rašytojo gyvenimo ir kūrybos apžvalga. Rinkinyje yra dešimt apysakų ir kiek ištraukų iš „Vasaros vaisių“.

Pirmoji apysaka — „Vyskupas ir velnias“ — supinta iš švediško pasakojimų, kurie ten, matyt, vis dar sukasi apie besivaidenančias dvasias ir velnius. Protestantų teologas Thomas Frost, kuriam įgriso dvidešimčia metų jaunesnės žmonos Margaretos gundymai galų gale laimėti vyskupo titulą, sudaro sutartį su pačiu velniu ir rinkimus laimi. Tačiau jo sąžinė nerami: jis nenori atiduoti velniui pažadėtos sielos ir sutartį sulaužo.

Apysaka, taigi, paprasta ir artima mūsų valdovų ir dvasių motyvų.

Kitoje — „Brolėnu“ — apysakoje I. Šeinius vaizduoja du brolėnus — du Kostas Karnas. Vienas jų — docentas, antras — agronomas, buvęs seimo narys. Docentas enkavedistų suimamas ir paskiriamas ištremti. Tačiau jis išsisteisina: „Ne, viršininke, Jūsų vis dėlto padaryta apsirinkimas. Su painiojot mane su Kostu Karnu, mano vien pavardžiu agronomu, buvusiu buržuazinio seimo nariu“ (67 psl.).

Kai jis atsibunda nerakintame bute, prie

jo lovos bestovis brolėnas agronomas, prašas padėti išvengti ištremimo. Juodu karsčiai pasiginčija, ir pagaliau docentas siūlo agronomui pasislėpti kur miške ar pagaliau jo gražioje sėklinėse dirvoje. Sūpykęs agronomas išsina, tačiau netrukus NKVD-istų užklumpamas su šeima „eglyne, netoli sėklinių dirvų, ieškant saugesnės slėptuvės“ (74 psl.).

Tematikos atžvilgiu panaši apysaka — „Vėl anapus geležinės uždangos“. Petras Vindeikis pašoka lovoje, praplečia akis ir nesuigaušo, kur jis — Maskvoje ar Vilniuje. Netrukus jį išveda į aikštę, kur bolševikų prižiūrėtojai verčia atlikinėti valią lauančią mankštą. Dr. Vindeikis stengiasi laikytis. Vėliau jis atsiduria bare, pagaliau milicijoje. Stengiasi pabėgti, bet nepavyksta: tik skaudžiai susižeidžia ranką. Pagaliau kietas įsakymas policininkui: „Ves! Šunį Lukiškin! Nukimšk rūšin, drėgniausian urvan. Jokių vaistų. Tegul pats laišo savo kvailiai sudergtus pirštus“ (125 psl.).

Pagaliau Dr. Vindeikis pramerkia akis ir mato „nuo rasos blizgančiais batais sūnų“. Pasirodo, tai tik košmariško sapno būta. Psichologiniu atžvilgiu idomi „Ašakaitės ir nelaimės“ apysaka. Žmonės spoksodami žiūri, kaip eina nelaimės ištikta Ašakaitė ir nutaria, kad ji sumanusi nusizudyti. Jaunimas dainuoja. Kalvis šatas neleidžia nė vienam pajudėti: jis mano, kad jaunimo daina įkvėps mergaitę norą gyventi ir atkakliai kovoti su kliūtimis.

Taip, šato neklystama: Ašakaitė lipa per tvorą, jos sijenėlis užkliūva, bet „atidžiai, rūpestingai Ašakaitė mėgina jį atkabinti. Pagaliau!“ (138 psl.).

Bendras įspūdis. Be vienos kitos apysakos, kurios, kaip „1108-oji pakila“, vaizduoja svetimą švedų gyvenimą, gale randame „Vasaros vaisių“ ištraukų. Jos alsuoja Lietuvos laukais ir pievomis, gyvos mūsų augmenija ir gyvenija, nors šiandien atrodo — ištętos ir per daug smulkmeniškos:

„Guliu aukštelininkas, visas paskendęs žolėje. Didelė žolė. Lyg koks mįslas, nusto jės aplink mane. Žiūriu pro jį pačiu pažemiu, pakreipęs galvą. Toli matyti.

„Štai sunkiai pavirtusi smilga. Visai nugriūtu, kaip vėjo išrauta pušis, jei nebūt atsirėmus į storą šakotą dobilą. Dobilas laiko stipriai, net įlenkęs...“ (189 psl.).

Skaitai ir atsimeni ramias vasaros dienas, kada nebuvo kur skubėti, kada miesto triukšmas nepajėgė užgnaužyti gamtos alsavimo, kada buvo laiko pasvajoti ir pasi-grožėti gamta.

Knyga turininga, ir labai verta ją perskaityti. Nors sakinyš kaikur kapotas, trumpas, tačiau jis netrukdo minčių tėkmės.

Visas apysakų rinkinys pavadintas pirmosios apysakos antrašte, kuri savo pikantiškumu turėtų daugelį suvilioti. Tačiau

GIMNAZIJAI

REIKALINGAS

PASTATAS

GANA ISKLIBUSIŲ BARAKŲ LIETUVIŲ JAUNIMUI

Šiemet sukanka 10 metų nuo to laiko, kai Vasario 16 Ginnazija buvo įsteigta kareivinėse Diepholze (Vokietijoje) ir šešeri metai, kai ji buvo apgyvendinta nuosavose Rennhofo pilaitėje. Šitai lietuviškai salelei įsigyti lietuvių visuomenė, ypač padedama Šveicarijos labdaros organizacijų, 1953-56 metais sudėjo 75.000 dolerių. Juos suaukojusiems — tikriems ginnazijos fondatoriams, šiemet vasario 16 šventės proga ir buvo atidaryta ginnazijos salėje garbės lenta, kaip Lietuvos Bendruomenės Vokietijoj dėkingumo ženklas.

Už suaukotas tada 75.000 dol. buvo nupirktas 4,7 ha žemės sklypas su parku, namais ir ūkiu trobesiais, taip pat buvo nupirktas ir pastatyti didelis, medinis, ne naujasis barakas ir atlikti tuose trobesiuose perstatymai bei remontai. Reikalingi bendruomeniniai gyvenimui ir mokymo darbai. Buvusioj pilv tilpo mėsaičių ir berniukų bendrabučiai, bendroji salė, biblioteka, administraciniai ir bendrabučių vedėjų kambariai, o mediniame barake buvo įrengta valgykla, virtuvė, maisto sandėliukai ir klasėms kambariai. Bet eilės patalpų stigo. Po metų lietuvių kuopos prie amerikiečių kariuomenės vyrų išrūpino ir savo lėšomis ir jėgomis pastatydino dar vieną nedidelį nebenaują baraką, kuris sumažino ankštumą, bet ir po to neliko patalpų mokytojų kambariui, skaityklai mokinių laisvalaikiams, gamtos kabinetui, chemijos kabinetui, kuris lig šiol tebėra mergaičių bendrabučio vonios kambarys, jau nekalbant apie ginnastikos salę, apie kurią ginnazija tegali tik svajoti.

Per praėjusius šešerius metus Rennhofo didysis vienos lentos storumo barakas visus privargino, nes žiemą jis nepakankamai sulauko šaltį, o vasarą nuo saulės per daug įkaista. Be to, išklebo šito barako durys ir langai, o juodgrindžių balkiai gerokai papuvo. Visam šitam barakui reikalinga pagrindinio remonto, kuris ir ūkiškai neapsimoka ir nepašalina svarbiausių trūkumų.

Šitokia būklė verčia ginnaziją ir jos teisinį laikytoją Lietuvos Bendruomenės Vokietijoj pastatydinti patvaresnį pastatą, kur rami tūptų valgykla, virtuvė, klasės, tikslųjų mokslų kabinetai, kuriems galima do-

viršelio aplankas — dail. Ad. Korsakaitės pieštas — nėra nei įspūdingas, nei originalus. Rėdės, raguota būtybė ir raudonų dažu dėmės.

vanomis gauti mokamųjų priemonių, bet kurių nėra kur padėti ir negalima gerai išnaudoti mokslui. Ginnazijos vadovybė ir Liet. B-nės Valdyba tiki, kad pabėgėlių me tu proga būtų galima gauti iš vokiškų ir tarptautinių organizacijų pašalpos ginnazijos nebrangiam pastatui, tačiau pradžiai reikia turėti savų pinigų. Bet nei ginnazija, nei Valdyba jokių santeipų neturi ir iš neturtingų lietuvių Vokietijoj reikalingos 25.000 dol. sumos negali suteikti.

Todėl norint išlaikyti Vasario 16 Ginnaziją, kuri lig šiol buvo ir tebėra gyvos lietuvių vyrbės sala ir visų laisvųjų lietuvių solidarumo bei ryžto simbolis, nelieka nieko kita, kaip prašyti visus lietuivius laisvajame pasaulyje suaukoti patiems ir pasitelkus kitataučius minėtą sumą šiais dešimtaisiais ginnazijos veikimo metais ir šitai pozityviai atsakyti Lietuvos pavergėjams, kurie džiūgaus šiemet, kad jau suėjo 20 metų nuo pirmosios sovietinės okupacijos Lietuvos.

Kai sovietiniai komunistai šiemet varys Lietuvos jaunimą į demonstracijas bei tariamas šventes šokti ir dainuoti, tegu laisvieji lietuiviai ryškiau parodo savo solidarumą ir meilę neturtingam lietuviškam jaunimui, kad jis normaliose patalpose galėtų mokytis ir bręsti lietuvių tautos šviesesnei atečiai.

Tikimasi, kad gera lietuviška širdis padės užbaigti išgervusių barakų jaunynę ir įvesdins Vasario 16 ginnazijos jaunimą į patvarias šviesias klases. (Inf.)

500 DOLERIŲ UŽ GERIAUSIĄ KNYGĄ APIE PABEGELIUS

(E) Amerikos knygų leidykla Doubleday, susitarusi su amerikiečių kai kuriomis organizacijomis, Pasaulio pabėgėlių me tams atžymėti paskelbė konkursą knygai apie pabėgėlius parašyti. Knygoje gali būti aprašyti asmeniškai pergyvenimai. Dalyvauti konkurse gali bet kas, tačiau rankraščiai turi būti pateikti anglų kalba. Jury komisijoje yra žinomi amerikiečių rašytojai Pearl S. Buck, Kathryn Hulme, Budd Schulberg ir Oscar Handlin. Už premijuoto veikalgo optacijos teises leidykla išmokės 250 dolerių, o US pabėgėlių komitetas dar 250 dolerių. Be to, knygą išleidžiant bus išmokama honorarai.

NAUJA V. KLOVOS OPERA

Vytautas Klova patiekė kompozitorių sąjungos valdybai peržiūrėti naują operą — „Duktė“. Šį kartą tai opera grynai sovietinė - bolševikine tema, būtent, apie „partizanų kovas didžiojo tėvynės karo metais“. Libreto autorius Juozas Gustaitis. Kompozitoriai Vainūnas, Račūnas, Juzelūnas ir muzikologas Gaudrimas operą įvertino gerai, o kadangi operos tema politiškai gera (tautų draugystė ir neapykanta priešams), tai neabejotinai, kad naujoji opera dar šį sezoną pasirodys Vilniaus scenoje. (LNA)

Štai Kryžiaus Medis!

Nupuolusio žmogaus žiaurumas pasmerktiesiems mirti išgalvojo įvairius mirties būdus. Istorija pasakoja, kad žmonės būdavo pakariami, sukapojami, sudraskomi į gaba lus aštriais ratais, verdami alyvoje, gyvi palaidojami; bet apskritai sutariama, kad baisesnės ir gėdingesnės egzekucijos nebuvo už prikalinimą prie kryžiaus. Tikrai su gailėsčiu klausėmės mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus istorijos, kaip Jis dėl mūsų ir visų žmonių išganymo turėjo pernešti baisias kryžiaus kančias, ir meldžiamės, kad savo kančios ir kryžiaus vaisius suteiktų visiems, kurie reikalingi Jo gailėstingumui.

Jei kryžius buvo toks pasibaisėtinas ir gėdingas mirties dalykas, kaipgi jis pasidarė didžiausios pagarbos ir išganymo vilties ženklu? Tai todėl, kad mes esame Kristaus, didžiojo Nugalėtojo, pasekėjai. Tiems, kurie be tikėjimo, Kryžius iš tikro yra pasi piktinimas, kaip rašo Sv. Povilas: „Žydai reikalauja stebuklų, ir graikai išminties; bet mes skelbiame Kristų prikaltą ant kryžiaus, kurs žydams, tiesa, yra pasipiktinimas, o pagonims paikybė, bet pašauktiesiems, kaip žydams, taip ir graikams, Kristų, Dievo galybę ir išmintį“ (I Kor. 1,23).

Kristaus Kryžius mėgstamiausias krikščionių menininkų, skulptorių dalykas. Kryžius stovi virš kiekvieno altoriaus, jis išsiuvinėtas kunigų liturginiuose drabužiuose, jis šviečia bažnyčių vitražuose, kabo ant sienų; nuo bokštų ir varpinių primena Kristaus mirties pergalę. Jis spindi vyskupams ant krūtinės ir karalių vainikuose, jis puošia tautos didvyrių krūtinės. Jis tyliai kalba aikštėse ir rymo pakelėse Rūpintojėliais, kapinėse kelia viltį į didįjį ir visuotinį Prisikėlimą. Kryžius įkvėpia nesuskaičiuojamus pamokslininkus ir rašytojus ir poetus ir mąstytojus. Dėl Kryžiaus meilės atsakoma turtų, mergaitės ir moterys savo galvas užsidėgia vienuolės nuometu, misjonieriai išvyksta į tolimus kraštus, kad ten Kryžių iškeltų ir skelbtų Jo meilę.

Ir šiandien du tūkstančiai metų po to, kai Kryžius buvo iškeltas ant Kalvarijos kalno, jo garbė spinduliuoja ir šviečia žmonių tarpe. Iš tikro, kur Kryžius nebebuvo šia taku, kur varpinių bokštai nešviečia keleivui, ten žmogus žmogui darosi žveris. Kaip karūna rodo karališką kilmę, taip Kryžius primena žmogui, kad jis turi savyje nemirštamą sielą, jis yra dieviškos kilmės! Kun. P.D.

PAMALDOS

LEEDS—balandžio 4 d., pirmadienį, 7 v.v.

Nuotaku Kryžius

M. PRUTENIS

Prie aukšto plataus vieškelio, tarp dviejų kerotų liepų, stovėjo senutis, paprastas, bet garsus nuotaku kryžius. Nuo mažo vaiko iki žilo senelio visi plačioj apylinkėj žinojo to kryžiaus istorija.

Kartą, pro šičia važiuojant jaunajai į bažnyčią, pasibaidė arkliai, apvertė vežimą ir užmušė ją. Didžios širdgėlos prislėgtas jaunasis nukirto savo sodyboj stipriausią ažuolą, iš jo padirbdino kryžių ir pastatė sužadėtinės mirties vietoj, o abipus kryžiaus pasodino dvi lieknas liepaites. Bet ir ištikimas jaunasis jau seniai buvo nuėjęs pas savo pirmąją meilę, lieknos liepaitės užaugo, išsikerojo, ir dabar jų drevės paukščiai sau lizdus krovė, o pats įvykis, žmonių pasakojimų puošiamas, išvirtos į gražiausią legendą, tik ažuolinis kryžius, nors audrų ir vėjų gerokai aprintas, tebestovėjo dar tiesus ir tvirtas. Ir ne vien legenda kryžius garsėjo. Žmonės plačiai kalbėjo, kad jeigu jaunamartė pasimels prie nuotaku kryžiaus, prašydama Dievulį laimingo sugyvenimo, o dar ir gėlėmis papuoš, tikrai ji bus išklaudyta. Nežinia, kaip ten iš tikro buvo, bet apylinkė didžiausios gražių šeimų sugyvenimu, o kryžius vasarą skėsdavo gėlėse.

Buvo tylus, giedras Kūčių vakaras. Šviežiai iškritęs sniegas balta drobe dengė laukų platumas. Tik belapiai medžiai vakaro prieblandoj tamsiais taškais žymėjo tiesų vieškelį, upės vingiuotą vagą ir galulaukių senas ribas. Pamiškėje ir laukų daubose rinkosi skysti, lengvi rūko debesėliai. Vakaru žaroms blėstant ir prieblandai tirštėjant, debesėliai didėjo, plito ir, kaip kylančios potvynio vanduo, liejosi plačiau ir aukščiau.

Per varnesles toliau nuo kryžiaus, paupyje, prie kalvos prisiglaudęs, tūnojo mažutis Trilaukių daržininkų kaimelis. Blan-

čiai apšviesti jo langeliai kukliai šypojojosi naktčiai. Tik našlės Gavėnienės trobelė liko tamsi ir niūri.

Jau daugelį Kūčių Gavėnienė laukdavo iš ūkininkų grįžtant savo sūnaus, bet niekad dar taip ilgai. Jis visuomet grįždavo ankstyvą popietę, ir tada jos mažutė trobelė nušvirdavo jaunystės pavasariu. Tik šiandien jau viskas skendo nakties tamsoje, o jos Antano dar vis nėra. Sėdėjo ji viena tamsoje ir, sunkių minčių stiegiam, varstė rožančiaus poterėlius. Staiga kiemely amtelėjo šuo kartą, antrą, trečią.

— Dievulėliau! O aš nei žiburio neturiu! — subruzdavo senoji. Minutė neprabėgė, ir trobelė buvo apšviesta, o ji bėgo per kiemelį pasitikti sūnaus.

— Kur užtrukai taip ilgai, sūneli? — Seimininkas sunegalavo. Man teko visą šeimą išvežioti, o pačiam pėsčiam namo eiti. O seimininkė ir paviržo nepagalėjo, net devyni prakaitai išpylė, pakol partempiau.

Sūnus buvo linksmas, ir giedra nuotaika pripildė trobelę šilumos. Ant švelnių šienelių pakloto ir balta drobe užtiesto stalo stovėjo Kūčių vakarienė. Sukalbėję malda, rimta, iškilminga nuotaika abu susėdo valgyti. Atsilaužė po gabaliuką plotkelės, vienas antram palinkėjo laimės, sveikatos, bet didžiausia plotkelės dalis liko lėkštelėj.

— Per šventes parašyk Juozukui laišką ir jo dalį plotkelės idėk. Tiesia, užmiršau tau ir pasakyti: Juozukas šventėms vėl dešimtį dolerių prisuntė. Padėkok už abudu. Visus atidėjau. Vis, sakau, arčiau pabaigos.

— Tik jūs, mama, savęs neskriauskite. Man net nesmagu.

Antanas, lėtai kramtydamas, susimąstęs žiūrėjo prieš save.

— Ir Juozas save skriaudžia. Sunkiai jo uždribti tie doleriai, o ir sava šeima reikia rūpintis.

— Taigi, šeima, — perkirto Antaną motina, — mano anūkėlius, bet aš jų niekad nepamatysiu. Šakau, vestum ir tu, sūneli, ir ant savo kurtis pradėtum. Nors prieš mirtį metus kėtus sau padirbdėčiau, gal ir anūkėlių dar susilaukčiau. Jums, jauniems, gal ir juokinga, bet man rodos, kad kai žmogus pradeda senti, jis nori juo ilgiau išlikti savo vaikuose, anukuose...

— Ir aš kartais pagalvoju apie vedybas, bet, suprانتat, vesti tai ne sermegėlis nusipirkti. Ir dėl kūrmosi galvoju, bet šiemet taip išėjo: šeimininkas sensta, o sūnus, mieste gyvendamas, mažai jam padeda. Kalbina už ūkvedį pas juos palikti.

— Kad labai toli. Kuzmienė buvo atvažiuavus. Jos sūniui jau penkiolika metų, bet dar per jauną tokiam ūkiui tvarkyti. Sako, ir apie savo ūkį galėtum krapštytis ir jos berniukui padėtum tvarkyti. Geri žmonės, beveik kaimynai būsim.

— Gerai, mama. Vadinasi, mano marškyla. Pamatysim...

Gavėnienė pažadino šuns lojimas ir nekantrus durų draskymas. Kaip pareiģingas kareivis, senoji atsikėlė iš lovos, užsidedę žiburį ir apšvielkusi išėjo į kiema. Kaip pro drumstą vandenį, pro rūką pilnas mėnulis vos apšvietė tik pačius artimiausius daiktus. Nudžiūgęs šuo lyžtelėjo šeimininkės pirštinetą ranką ir bėgo iš kiemo. Gavėnienė buvo jau prie vartelių, kai sugirdė dejuo trobelės durys.

— Kur eini, mama, viena į tokią miglą? — Ne viena, vaikeli, su sargium. Tu žinai, kad su juo aš saugi.

Bet sūnus buvo jau šalia motinos. — Kas nors paklydo, — pradėjo motina ir, įtraukusi į plaučius šaltu, drėgnu miglu, sunkiai užsikosėjo.

Ir nereikėjo jai aiškinti. Ne tik sūnus, bet visas kaimelis žinojo jos sargių. Ne pirmą kartą jis vedė savo šeimininkę gėlėse ir nelaimė patekusio žmogaus arba gyvulio. Perėitą vasarą, vaikams žaidžiant paupy, ir upė įkrito mažą mergytę. Nusigandę vaikai pradėjo spiegti. Sargius kaip kulka šovė prieš upės ir, iššokęs į vandenį, ištraukė skęstančią mergaitę. Atbėgus suaugusiems, teko mažytę tik atgaivinti.

Ausis pastatęs, kaklą ištiesęs, šuo atsargiai ėjo pirmyn. Tik priešus kryžių jis sustojo, galiliai sumcypė ir atbulas įsiterpė tarp šeimininkų. Prie kryžiaus sulinkusi klūpojo moteris. Po baltais, šerkšnumis apdengtais rūbais atrodė tik guburėlis sniego.

— Kaip tamsta atsidūrė čionai to'ia naktį? — nustebusi paklausė motina, bet sūnus, nelaukęs atsakymo, prišokęs pamėmė keleivę už rankos ir bandė pakelti. I-pati keleivė stengėsi pakilti, bet sustingęs sąnariai nepakluso. Antanas pakėlė ją an savo rankų. Sniege liko buvęs po keliai: mažutis ryšulėlis, Jį pakėlė motina.

— Aš galiu pati eiti. Leiskite!

— Šitai bus greičiau, — tvirtai atsakė Antanas.

Keleivė dar bandė jėga išsiveržti, bet buvo per silpna spirtis jo plieniniams raumenims, ir teko nusileisti. Stenėdamasi palengvinti našta, uždėjo ranką ant sprando. Motinai teko kicenti tekinai, kad spėtu sūnui su našta atidaryti duris.

— Tamsta gerai apsilvikiusi, — kalbėjo Antanas, padėdamas keleivę nusivilkti kai liniukus. — Bet ar nenušalote kojų? — Rodos, ne. Sako, kai nušala, nejučia šalčio, o man iki skausmo šalta.

— Nusiaukite.

Jis priklausė, norėdamas atrišti keleivės aukštauilius batelius.

— Ne, ne, nei — gynėsi ji ir, žengusi atbula, pakinkiais atsimušė į suola ir kietai žnektelėjo.

Ji buvo nusirūšiusi skara, ir Antanas dirstelėjo į veidą. Iš po aukštos kaktos i ji žiūrėjo tamsios, baukščios, neapsakomo liūde sio akys. Jo antakiai pakilo, akys praplito, bet tik akimirka. Jį sumišusi net nepastebėjo. Keleivė pasilenkė atsištišti batelių, motina atbėgo su stikleliu nuo šaknelių nu sunktos degtinės. Antanas tyliai pasitraukė, nuėjo į tamsų kampa, atsidėjo už motinos ratelio ir iš ten atidžiai sekė viešnią.

— Išgerk, greičiau susišli.

— Ačiū, teta, aš negeriu.

— Mes vaistus ne iš malonumo geriam, bet kad reikia. Šičia tik vaistai. Išgerk! — išakmiai pakartojo senoji, ir keleivė pakluso.

(Bus daugiau)

POLITINIS IR SOCIALINIS ŽMOGUS

(TĘSINYS IŠ PR. NR.)

5. Politinė „realybė“

Beveik visuotiniu gyvenamojo laiko žmonių ištikimimu, politika yra pati grubiausia realybė, kokia iš viso tik gali būti. „Grubia realybė“ čia vadinama melas, apgaulė, sukturnas, klaida, be kurių jokia politika nesanti įmanoma. Be abejo, savaime suprantamam dalyku laikoma, kad politikas turi būti ne vien „grubiai realus“, bet ir turėti atitinkamo išsilavinimo, bent minimalaus išprusimo ir, svarbiausia, būti aktyvus. Didelių reikalavimų politikui bent lietuviuose testato tik intelektualinis elitas. Keletą, bent pirmųjų, laimėjimų politikas turi pasiekti „garbingai“, t. y. be aiškiai įžiūrimos klastos, energinga ir išverminga kova. Labai patogiu paties ateičiai, jei jis susidaro „idealistu“ aureole. Politiko prestižui visuomenėje pakelti papras tai labai patarnauja mokslo laipsnis, turas, net erotinės savybės — gera išvaizda ir „vyriškumas“. Visa tai ypačiai vertinama buržuazinėje visuomenėje. Primityvesnėje visuomeninėje aplinkoj yra aukštai vertinamas net paties politiko iracionalus ištikimimas, kad jis yra pašauktas vadovauti. Dėl to pasitaiko politikų, kurie stengiasi „spinduliuoti“ paslaptinga jėga, kuri turėtų eilinius žmones „užburkti“ ir akivaizdžiai liudyti, kad kiekviena valdžia kyla iš paslaptingų aukštybių.

Gali atrodyti šitoks politiko portretas per tamsus, tačiau daugeliu atvejų ji tokia ar panašia yra piešė visa eilė sociologų ir publicistų. Gyvenimo praktikoje politikas gali atrodyti šviesesnis nei teorijoj, kuri perduoda „idealų“, išryškintą atvaizdą, kad paaikšėtų pagrindiniai politiko dvasios bruožai.

6. Ar įmanomas socialinis žmogus politikoj?

Jei politinė realybė iš tikrųjų reikalauja tik numoralėjimo veikėjo, nes tik nemoralusis galis joje išsilaikyti, tai, be abejo, utopija ir naiviu idealizmu reikia laikyti kiekvieną norą politinį gyveniman įvesti socialinį žmogų, aną meilės ir teisingumo apasatą. Socialinis žmogus, jei jis iš viso kokiu atsitiktinumu būtų priimtas politikuojančiųjų, tuoj turėtų pastebėti pakliuvęs į „galvažudžių lindyne“. Jei jis pats pirmą progą nepabėgtų, tai būtų netrukus kaip keistuolis, politikos neišmanėlis, gal net prieš agentas išfotuotas. Iš tikrųjų lietuviškame politiniame gyvenime turime pavyskų, kur buvo politikų „išspiauti“ ne kokie naivūs idealistai, o geri praktikai už tai, kad kritiškai vertino „iprastinius“ nemoralius politikos metodus.

Norint įsivaizduoti socialinį žmogų visuo meniniame gyvenime, visų pirma reikia atimesti pažiūrą, kad yra neperžengiama praraja tarp realybės ir idealo. Idealias, supras tas sunkiai pasiekiamas tikslas, tampa realybe, kai jis įgyvendinamas. Ideala realizavimas visuomenėje vyksta sunkiai, nes idealistas turi kovoti ne tik su savuoju egoizmu ir Wille zur Macht, bet ir su kolektyviniu egoizmu, tačiau šios kliūtys nėra nenugalimos. Nėra įvykdomi tik utopiniai idealai. Tokiais reikia laikyti visuomeninėje plotmėje, pvz., komunistinė valstybė, kurioj nebūtų valdžios, ar spiritualistų utopija, kad gyvenime gali išnykti nusikalčiai, tobulai įgyvendinus moralinius principus žmonių santykiuose. Tiek materialistų, tiek spiritualistų utopijos pakankamai neįvertina blogio prado žmogui. — Gal būt idealistų, kurie yra nepasiekiami šioj tikrovėj, bet jie nėra utopija, nes jie vis realizuoti perkeistoj tikrovėj. Tai visi religiniai idealai: pvz., absoliutus žmogaus

NAUJAI GAUTA:

- Ilgos grojimo plokštelė, joje 16 gražių dainų. Kaina su persiuntimu — 2.3.6.
- Labai geras suaugusiems ir vaikams Katalikų Katekizmas, kokio iki šiol dar nerūšėjome — 15 šil.
- Švaistas — Jo sužadėtinė — prem. romanas — 1 sv. 8 šil.
- Giedrius — Lukšijai — autorias gimtojo kaimo istorija — 18 šil.
- Kun. Bartkus — Skelb. Žodj — 14 šil.
- Lietuvių Sporto Dešimtmetis — 10 šil. 6p.
- Valgių gaminimas — prityrusių agronomų, su iliustracijomis — 2.14.0.
- Lialis — Liet. Anglų — Anglų Liet. žodynas — 5 svarai.
- Baravykas — Anglų. Liet. žodynas, apie 20.000 žodžių — 1 sv. 9 šil.
- Baravykas — Anglų. Liet. kalbų žodynas, apie 30.000 žodžių bei posakių — 2 sv. 3 š.
- Lithuanian through the Ages — 1.5.8.
- Brentano — Kristaus kančia — 1 sv. 2 š.
- Kun. Danielius — Vaikų auklėjimas šeimoje — 10 šil. 6 p.
- Kun. Danielius — Mišių paslaptis — 14 š.
- Dr. Tumėnienė — Mano atsiminimai — 18 šil.
- Tautų praeitis, žurnalas — 1 sv. 2 šil.
- Įvairios maldaknygės, spauda, plokštelės. Rašyti: DAINORA, 49, Thornton Ave., London, W.4.

tobulumas, nerealizuojamas, kol žmogus turi neperkeistą (absoliučiai nesudvasintą) kūną.

Socialinis žmogus yra šios, neperkeistos, tikrovės idealistas, ir todėl jo siekiamieji idealai — meilė ir teisingumas žmonių santykiuose — nėra utopija. Jie įgyvendinami, tik labai sunkiai ir nepaprastomis sąlygomis. Mums atrodo, kad šitokių sąlygų, gali mas dalykas, mes kaip tik gyvenamuoju laiku turime nedaug. Žvilgsnis praeitin turėtų parodyti, kodėl taip yra.

Šimtmečiais, mažiausiai nuo renesanso laikų, visuomeninį gyvenimą formavo Wille zur Macht atstovas. Pereitojo amžiaus materializmas artimo meilės ir teisingumo principą visuomeninėje plotmėje galutinai pakeitė kovos dėl būvio dėsniu. Jo pasigaivė, marksistai sukūrė komunizmo teoriją, kuri, bandoma realizuoti, gyvenime virto negirdėtu teroru ir žudynėmis.

Pereito ir šio šimtmečio kraštutinis nacionalizmas, žinomas sovinių vardu, taip pat neprisiėjo prie teisingumo pagrįstų santykių tarp tautų ugdymo. Pagaliau ir vadinamojo bendrojo gėrio idėja, kuri kolektyvai taip mėgsta naudoti kaip svarią argumentą savo interesams paremti, labai dažnai buvo ir yra diktuojama kolektyviniu egoizmu, neatsižvelgiant į kito kolektyvo — tautos, organizacijos — gerovę. Žodžiu, Wille zur Macht, individualinis ir kolektyvinis egoizmas šiandien yra nenu rungiamos politinio gyvenimo tiesos. Jos pripildo mūsų buitį neapykanta, klasta, savanaudiškumu ir peštyneis dėl garbės, įtakos ir valdžios. Visa tai negali sudaryti deramų sąlygų socialiniam žmogui reikšties mūsų buity.

Vis dėlto yra pagrindo manyti, kad ilgainiui politikai ir paprasti mirtingieji išvėlgs egoizmo pragaištį tautų ir apskritai kolektyvų gyvenime. Po paskutiniojo karo katastrofos ir komunizmo pamokos (jei tik laiku bus pasimokyta!) vis labiau šaukiamasi moralės visuomeninio gyveniman, nors ir nežinoma, nuo ko pradėti reformas. Bent teoretikai pagrindines reformų sąlygas įžiūri pastangose „nuvainikuoti“ vadinamąjį žmogų, kuris iki šiol buvo anapus moralės. Jis pamažu turėtų užleisti vietą socialiniam žmogui, kuris ilgainiui taptų politinio ir visuomeninio gyvenimo idealu.

PRIE ŠIŲ LAIKŲ MURAVJOVO PAMINKLO

Prie I karą Vilniuje buvo pagarsėjęs, kaip pats nekenčiamusias, Muravjovo paminklas. Dabar Vilniuje tą vaidmenį yra perėmęs sovietinio generolo Černiachovskio paminklas, prieš 10 metų pastatytas miesto centre, Ožeskenės aikštėje, prie Gedimino prospekto. Ten tas generolas ir palaidotas, kaip „Vilniaus išvaduojuo“.

Vasario 18 d. suėjo 15 metų kaip tas generolas žuvo Rytprūsioje, ir ta proga prie paminklo kompartijos vadai su Sniečukm priešaky dėjo vainiką. Vainikas buvo — kaip ir ant paties paminklo užrašyta — „nuo lietuvių tautos“... (LNA)

(E) Lietuvoje nebegaminamas stiklas. Kaip iš sovietinės statistikos matyti, Lietuvoje jau nuo 1950 metų nebegaminamas langams stiklas. Iš kitos pusės Vilniaus radijas neseniai perdavė žinią, kad įmonės ir butų savininkai yra skatinami vieton stiklo langams kai kur panaudoti tam tikrus šviesą perleidžiančius plastinius lapus.

(E) Visame Tauragės mieste tik vienas televizorius. Vilniaus „Tiesa“ pranešė, kad Tauragės mieste viename privačiame bute pradėjęs veikti pirmasis (!) televizijos aparatas. Kitą aparatą ketina pasistatyti pirmoji vidurinė mokykla. Tuomet visame Tauragės mieste bus jau du aparatai...

VASARIO 16-tosios GIMNAZIJA

VOKIETIJOS FED. RESPUBLIKOS MINISTRAS GIMNAZIJŲ

Vokiečių vyriausybės ministras pabėgėlių reikalams prof. Dr. T. Oberlaender Vasario 16 proga gimnazijos dešimtmečio iškilmėse pats negalėjo dalyvauti, bet buvo atsiuntęs savo atstovą vyr. valdžios patarėją Lueder. Iš jo pranešimo patyręs apie lietuvių mokyklos vargus, ministras panoro pats vienas aplankyti gimnaziją, kurią jis buvo matęs prieš ketverius metus, ir pasikalbėti su gimnazijos vadovybe apie dabartinius reikalus. Prof. Dr. T. Oberlaender atvažiavo į gimnaziją kovo 4 d. po pietų ir kalbėjosi su gimnazijos vadovybe ir Krašto Valdybos reikalų vedėju apie pusvalandį laiko.

Iš sumų, surinktų pabėgėlių metų proga, ministras pažadėjo greit paskirti vieną kartą pašalpą, kurios dalį siūlė skirti mokytojams, nes jie už savo nelengvą darbą negauna nė pusės atlyginimo, koks mokamas vokiečių gimnazijose, o kita pašalpa dalį suvartoti pagal reikalus. Ministras taip pat pažadėjo kreiptis į Baden-Wuertembergo vyriausybę Stuttgarte, kad jos teritorijoj veikiančių lietuvių gimnazijų gautų pastovią pašalpą. Suminėjus būtina reikalą vietoj seno medinio barako klasėms ir valgyklai pastatyti patvaresnį nebrangų pastatą, minis tras pažadėjo reikalą paremti, jei gimnazija ieškotų beprocentinės paskolos.

Ministras džiaugėsi užjūrio lietuvių solidarumu bei išverme, kad jau dešimtus metus jie savo aukomis išlaiko gimnaziją.

Gimnazijos vadovybė dėkinga ministru Prof. Dr. T. Oberlaender už parodytą didelį palankumą Vasario 16 gimnazijai. (Inf.)

VIENO DOLERIO VAJUS

Seno sumanaus ir ištikimo Vasario 16 Gimnazijos talkininko Čikagoje A. Gulbins ko iniciatyva 1959 metų rudenį JAV ir Kanadoje paskelbtas vieno dolerio vajuš gimnazijos skoloms sumažinti. Tam sudarytas komitetas ir pritraukta nemaža talkininkų, pradėjusių teikti aukas 1959 m. spalio ir lapkričio mėn. Aktyviai prisidėjo ir „Dirvos“ redakcija, sutelkusi kelis šimtus dolerių.

Iki šiol vieno dolerio vajuš yra davęs gimnazijai apie 3.000 dolerių, nors dar ne visos sumos yra įplaukusios ir dar bus atsiskaityta iš vajušų įplaukų likučių.

ABITURIENTŲ EGZAMINAI

Kovo 7-12 dienomis Vasario 16 gimnazijos šiemetiniai abiturientai laikė brandos egzaminus raštu. Lietuvių kalbos ir lietuvių egzaminui Baden-Wuertembergo Mokyklų Istaiga atsiuntė tris temas: „Romanantinai bruožai M. Pečkauskaitės raštuose“, „Meilės ir tikėjimo reikšmė žmogui pagal V. Krėvės dramą „Skirgailą“, „Vieno tirono žlugimas“ (pagal Putino dramą „Valdovo sūnų“). Trys abiturientai pasirinko antrąją temą ir trys — trečiąją. Vokiečių kalbos ir literatūros egzaminui Mokyklų Istaiga atsiuntė keturias temas: dvi attrauktines ir dvi literatūrinės: Filipo II likimas Fr. Silerio dramoj „Don Carlos“ ir „Mefistofelio reikšmė Fausto gyvenimui“ (pagal Goethės „Faustą“). Visi abiturientai savo rašto darbams pasirinko šią pastarąją temą. Kiti rašomieji darbai, rašant šią žinią, dar neatlikti.

Brandos egzaminai žodžiu vyko kovo 29-30 d. Abiturientai tada atsakinėjo iš lietuvių kalbos ir literatūros, vokiečių kalbos ir literatūros, anglų kalbos, visuotinės ir Lietuvos istorijos, matematikos, fizikos ir lotynų kalbos. Iš rašomųjų darbų temų susidaro įspūdis, kad šiemet brandos egzaminai bus šiek tiek sunkesni negu pernai.

JAUNIMO KURSAI

Vokietijos Krašto Valdyba yra numačiusi taip pat suruošti liepos 17-27 d.d. Huettenfelde, gimnazijos patalpose, jaunimo kursus. Apylinkių pirmininkai ir seniūnai yra prašomi kiek galint skubiau išaiškinti ir pranešti Valdybai, kiek jaunimo iš apylinkių galėtų į kursus atvykti. Kursuose galės dalyvauti jaunuoliai — nuo 16-25 m. Prašomos žinios yra būtina reikalingos, rūpinantis šioms kursams lėšomis ir nustatant jų programą.

Jau ilgas laikas, kaip mes patarnaujame jums.

Ar jūs patenkinti mūsų patarnavimu? Mes manome, kad taip. Antraip jūs nesistumėte mums savo užsakymų. Tai šia proga norim tik priminti jums, kad įvairias vaistų rūšis jūs galite užsisakyti tiesiog iš vaistinės, o taip pat ir daugelį kitų eksportinės kokybės dalykų ir žemomis kainomis per:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
Tel. ACORn 0712

Prašom parašyti ir prašyti kainoraščių. Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

ISPŪDŽIAI APSILANKIUS ŠIAULIUOSE

Ir palyginimai su gyvenimu Lenkijoje

(E) Vienai iš Lietuvos kilusiai Lenkijos pilietei pernai pavyko gauti leidimą aplankyti gimines Lietuvoje. Ji rašo:

„Spalio mėnesį buvau nuvažiuavusi į Šiaulius, pas savo brolius. Pasilikau ten dvi savaites. Pasakysiu tiesiog: nepatiko man ten! Aiškus dalykas, kad broliai ir sesuo labai džiaugėsi, kad po dvidešimt metų vėl teko pasimatyti. Bet visas gyvenimo būdas ten man nepatiko. Niekio neliko iš mūsų senos Lietuvos! Daug kas surusėjo! Krautu vėse kalbama kai kur tik rusų kalba. Kai kur visų pirma aptarnauja rusus, o mūsiečiai turi ramiai laukti eilės. Prekės! Vienas šlamštas! Niekio gražaus nėra. Gražūs daiktai tai tik dideliuose miestuose! Žmonių apsirėngimas pilkas ir menkas. Moterys tik su skarelėmis ant galvos, jokios skrybėlaitės neteko pamatyti! Aš pati buvau su ruda skrybėlaitė nuvažiuavusi, bet brolienė man tuojau davė skarelę ant galvos užsidėti, kad neišsiskirčiau iš kitų moterų. Dažytų nagų ir lūpų niekur neteko matyti. Vyresnis brolis — inžinierius — buvau jo karo nusipirkęs sau automobilį, bet jam dabar atėmė! Prie savo namo jis turi gan didelį sodą. Vieną gražią dieną atėjo ir pasakė, kad čia bus statyba, ir atėmė pusę sodo, nepasakydami nei „ačiū“ nei

„atsiprašau“! Ateina, pasilima ir baigta! Jei kas turi kokį geresnį drabužį, tai slepia, ne norėdamas, kad kas sužinotų. Ant langų daug kur nėra užuolaidų. Mano brolis man sakė, kad ir pas mus čia Lenkijoje bus taip, kaip Lietuvoje, bet mes turime viltį, kad visgi taip nebus... Mes Lenkijoje tuo tarpu visi gyvename, galima sakyti, laisvai, žmonės pas mus gražiau ir gan elegantiškai apsirėngę, o mūsų krautu vėse vis didesnis pasirinkimas. Tiesa, viskas labai brangu, bet yrai Lenkijoje iš piliečių niekas neatimama ir nuosavybė neliečiama. Yra net privatių krautuvių, nors daugumas valstybinių ar kooperatyvinių. Lenkijoje labai daug kas paskutiniaisiais metais įgijo privatinį automobilį ir gatvėse vis daugiau jų važinėja. Vienu žodžiu, padėtis Lenkijoje nepalyginamai geresnė negu Lietuvoje ir Tarybų Rusijoje. Mes manome, kad rusams nepasiseks lengvai savo tvarką pas mus įvesti“.

VAIDINO TAS PAČIAS ROLES PO 41 METŲ

Juožo Vaičkaus pradėtajame kurti teatre 1919 metais buvo vaidinamas A. Čechovo veikalas „Trys seserys“. Spektaklyje dalyvavo P. Kubertavičius, A. Vainiūnaitis (vėliau Kubertavičienė), K. Jurašius. Dabar, Čechovo jubiliejaus proga, Kaune vėl vaidinamas tas pats veikalas, ir jame vaidina visi tarybiniai aktoriai, nors ir 41-riais metais senesni. (LNA)

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau — Sirdj ver kaip yla: Numylėtoj mano vietoj Gyvena barzdyla.

A. Vienaziudys

BAUSKAROLĖS GENEROLAS

Kadaise Stasys Lipskis buvo paprastas žmogus. Tai seni laikai, ir dabar juos ūkve dvis nenoram prisimena. Tada jis pradėjo savo tarybinį ūkių veikėjų karjerą. Išaugo, išdidėjo ir net Joniškių tarybinio ūkio direktoriaus kėdėje sėdėjo, ir darbininkus žiūrėjo iš aukštybių. O šie paėmė ir išvertė direktorių „iš klumpių“. Teko kelis metus valdišką duoną valgyti.

Iš kalėjimo išėjusį veikėją tarybinį ūkių vyriausiosios galvos sutiko didžiai maloniai ir pasiūlė ūkvedžiauti. Lipskis pasirinko Pagėgius. Čia ir Nemuno platybės, ir nuo nekenčiamų Joniškių darbininkų toliau.

Žemaitkiemio tarybiniam ūkyje Lipskis parodė savo meilę darbininkams ir ypač komjaunuoliams. Už šią per didelę meilę darbininkams Lipskis iš Žemaitkiemio tarybinio ūkio buvo išrenktas.

Sušlapintą ūkvedžio reputaciją ėmėsi džiovinti Klaipėdos teritorinė tarybinio ūkių valdyba. Suglostė Lipskiui plunksnas, padarė veidelius ir pasiuntė ūkvedžiauti prie pat Klaipėdos į Tauralaukio tarybinį ūkį.

Pirmiausias Bauskarolės skyriaus ūkvedžio darbas buvo susisukti lizdą. Gatavo nerado ir iškraustė klubą - skaityklą. Bene arti šimto žmonių negali be kultūros apsieiti? Svarbu, kad jam ir pačiuoti būtų šilta ir patogiu.

Nepamiršo Lipskis ir savo karvučių. Išgriovė medinį silos bokštą ir surėmė savo juodmargėms šiltus namus.

Svėgdamas įkurtuves, Stasys Lipskis išdrožė darbininkams maždaug tokią kalbą: — Nuo šios dienos ir minutės būsite mano tvarkoje ir aš su jumis darysiu, kaip Plechavičius - generolas.

Netruko pasirodyti Lipskio generoliški užmojai.

Praradę klubą - skaityklą, saviveiklos mylėtojai rinkosi į pradinę mokyklą. Vieną vėly vakarą saviveiklininkai ėjo iš repetitijų. Lipsko bėte irgi „repefavo“ girti ūkvedžio svečiai. O pats ūkvedys lauke dirgavo. Sutikęs vaikus, ne vienam davė kumštį paustyti. Susigriebę, kad vaikai nebijo kumšties kvapo, ūkvedys visom keturiom puolė į vidų, čiupo medžioklinį dvi vamzdį ir paleido porą šūvių į bėgančius vaikus, atseit, į K. Gibezą ir J. Malakauską. Laimė, kad buvo tamsu... Nepataikė.

Visas skyrius kalba, kaip Lipskis A. Domarkiene rūpinasi. Mirė vyras ir paliko 12 vaikų. Prašosi motina - didvyrė darbo. Savaitė Lipskis ją palaikė, o paskui išvarė. Moteriškė pabėdavoj kaimynui S. Jurkui (žmogus be rankos ir be kojos).

— Mano pyragai irgi ne saldus. Sūnus baigė septynetę. Nuėjo pas ūkvedį darbo prašytis. O tas šunims šeko plauti pasiuntė. Susirenka ilgais žiemos vakarais darbininkai ir aptaria savo ūkvedžio darbelius. Vienas skaičiuoja, kiek Lipskis kiaulių nusipenėjo, kitas prisimena, kad jis savo žmonelei priskyrė asmeninį tarybinio ūkio arklių pienui vežioti. Trečias niekaip nesumeta, kiek šeimų jis skyriaus išbėgo. Ketvirtas pasakoja, kaip Malakauską ūkvedys apgavo. Visi gi žinō, kaip komjaunuolius, buvusius liaudies gynėjus ūkvedys visai pra vardžiuoja, tyčiojasi.

Patį karščiausioji galva plėšosi:

— Vyrai, kuriem galam mes čia prštus lankstom ir ūkvedžio nuodėmes skaičiuojam. Paimkim ir surašykim viską juodu ant balto ir pasiųskim Žemės ūkio ministerijai. Salta galva nusijuokė. — Buvu tokių gudruolių. Parasė. Atkeliauvo skundas atgal į tarybinį ūkį. Direktorius Pauliukas mus išprausė, ūkvedys dar labiau užsūrūstino. Ką mes iš to rašymo gavome? Špygą su stogiuku. Supratai, karšta-koši? Aš ne tiek supratingas. Tad ėmiau ir pirmiau Žemės ūkio ministerijai seną jos, nuo audrų ir darbininkų slepiamą kadražą Stasj Lipskį. V. Miniūtas Iš „Tiesos“, 1960.II.10.

GEROS PREKĖS - PIGIOS KAINOS

Nudžiugintas savo ankstyvesnio pasiūlymo pasisekimu, TAURAS maloniam savo tautiečių patarnavimui ir toliau neribotam laikui palieka 10 proc. nuolaidą. Sustiprėjęs ir besiplėsdamas, TAURAS dabar siūlo geriausios rūšies įvairiausias prekes už galimai žemą kainą. Grynos vilnos Bostonų, Gaberdinų, Pinehead, Double Plain, Baratheo ir kitų vardų medžiagas siūlo nuo 23 šil. už jardą su muitu iki 59 šil. 6 penų už geriausias „Super Worsted All Wool, Made in England“ jaudimais krautuose, 20-22oz.

Taip pat geriausias paltų medžiagas siūlo nuo 29 šil. iki 5.0.0 už jardą su muitu. Vokiškas Hohner akordionas. Pz., Hohner Verdi III, labai populiarus ir visur tinkamas, už 88.10.0. Taip pat ir švediškus, kurių kaina yra žymiai žemesnė. Constella III, 120 bosų, 41 rakto — 70.0.0.

Singer siuvimo mašinas, tiek rankines, tiek kojines-kabinetines. Taipgi ir kitų varų mašinų, kurių tarpe ir švediškas, miltą sumokant čia arba paliekant sumokėti gavėjui. Rašomasias mašines Olympia ir visų čia Anglijoje gaunamų markių, taipgi ir su lietuvišku alfabetu. Elektrines skutimosi mašines — Remington, trigubo voltažo, kurios tinka ir Lietuvoje. Kainos nurodomos atskirai parašius, bet jos nėra didesnės, kaip krautu vėse jau su muitu.

Su tokiais pasiūlymais TAURAS ateina saviesiems į talką ir parodo, kad jis ne tik ne kenkėja ar nyksta, bet didėja, plečiasi ir stiprėja. Tai parodo, kad TAURAS visada duoda tik geriausią prekę už galimai žemesnę kainą. TAURUI nerūpi uždarbis, bet noras padėti saviesiems ir visiems norintiems patarpininkauti. TAURAS remia savo darbą lietuvišku darbštumu ir veržumu, sąžiningu užsakymų išpildymu, greitu patarnavimu. TAURAS siūstieji siuntiniai ne Kalėdų švenčių metu nėra ilgiau kaip 3-5 savaites. Oro paštu 6-9 dienas.

Tautiečiai, kviečiu nuo dabar visus jūsų dovanyti siuntinius siųsti tik per TAURĄ ir tuo įgalinsite mus atelytje dar numušti prekių kainas.

Siuntiniai jūsų pačių sudarytų prekių, kurie jums neatsieina pigiau, kaip per TAURĄ užsakant, pasiunčiami už 1.0.0.

Jei tau siūsti ką nors reik, tu tuojau pas TAURĄ elk. TAURAS (A. BRIEDIS) GIFT PARCEL SERVICE 88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3. Tel. ACO 8471

Europos Lietuvių Kronika

GERASIRDIS BŪTŲ LABAI REIKALINGAS

Už Vokietijoje iš pašalpos gyvenantį lietuvį „Europos Lietuvio“ prenumeratą lgi šiol mokėdavo kitas tautietis, kuris ir pats yra invalidas. Dabar jis pats nebepajėgus mokėti.

Būtų labai gera, jei susirastų geraširdis, kuris sutiktų sumokėti prenumeratą už Vokietijoje gyvenantį tautietį.

PARAMA KALENDORIUI

Ne po 6 šil., bet didesnėmis sumomis už kalendorių dar vis tebesiunčiama, o tai reiškia, kad tautietiai Nidos kalendorių vertina ir daugumas būtų patenkinti, jei jis pasirodytų ir 1960 metams.

Pastaruoju metu už kalendorių atsuntė: A. Paukštys 10 šil., J. Stankevičius 10 šil. P. Ruzgas 10 šil.

DAR DEL 2 SVARŲ SIUNTINĖLIŲ

„Europos Lietuvyje“ buvo skelbta, kad galima siųsti iki 2 svarų sieriančių siuntinėlius į Lietuvą be ypatingu sunkumu.

Aiškėja, kad tokie siuntinėliai leidžiami laisvų teisėmis, bet jų turinys negali būti virščiau įpakuotas. Kad paštas lengviau galėtų patikrinti, vienas galas net turi būti atdaras.

Tokie siuntinėliai nėra registruojami. Svarbiausia: siuntinėlio gavėjas turi sumokėti muitą!

SIUVYKLA PABEGĖLIUI

Londoniškis „Dziennik Polski“ skelbia, kad Newporte gyvenęs anglas Tudor Jones nusprendė atiduoti kuriam nors pabėgėliui savo siuvyklą.

Tai jis daro ryšium su Pabėgėlių metais.

Jam jau 68 metai, jis turi iš ko pragyventi, o du sūnūs yra išėję medicinos mokslus ir tėvo siuvyklą nebesidomi.

Norįs tą siuvyklą gauti pabėgėlis turi būti apie 30 metų amžiaus ir mokėti siuvėjo amato.

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

DBLS Valdybos posėdis, įvykęs kovo 30 d., svarstė reikalus, susijusius su balandžio 2-3 dienomis įvyksiančiu DBLS Suvažiavimu.

Lietuvių Namų Bendrovės Valdybos posėdis įvyko kovo 23 d. ir kovo 30 d. Posėdžių metu buvo aptartos galimybės gauti ilgalaikę paskolą ir Lietuvių Sodybos reikalai.

Lietuvių Namų Valdybos narys T. Vidugiris posėdžio metu pareiškė, kad jis negalės kandidatuoti į LNB valdybą. Todėl Suvažiavimui teks svarstyti dar vieno ar dviejų direktorių rinkimo klausimą.

Kovo 26 d. Lietuvių Namuose lankėsi Vilties Sporto Klubo krepšininkai, žaidę rungtynes Londone.

DBLS Pirmininkas, kuris yra Londono skyrtaus narys, dalyvavo to skyrtaus narių susirinkime, kurio metu padarė pranešimą. Skyrtaus susirinkime dalyvavo taip pat DBLS Valdybos sekretorius A. Pranskūnas, kuris taip pat priklausė Londono skyrtaus. Susirinkimo metu pasidalyta mintimis įvairiais aktualiais klausimais.

Pavergtųjų Jungtinių Tautų Organizacijos Londono Delegatūros posėdyje kovo 25 d. lietuviams atstovavo DBLS vicepirmininkas J. Viltinskis. Londono Delegatūra numato sekančią savaitę suruošti priėmimą Parlamento nariui P. Kirk, kuris yra Jungtinės Europos Patariamosios Tarybos pavergtųjų tautų reikalams Komiteto pirmininkas. Ta proga P. Kirk kalbės apie šio komiteto darbus.

DBLS SUVAŽIAVIMAS pradės darbą balandžio 2 d., šeštadienį, 11 val. ryto. Visi atstovai ir svečiai maloniai kviečiami atvykti punktualiai.

Prekybos įmonei Londone reikalingas jaunuolis. Turi būti baigęs gimnaziją su gerais pažymiais matematikoje. Tinkamam kandidatui — geros perspektyvos.

Rašyti: P.B. Varkala, 368, Old Street, London, E.C.1.

EUROPOS LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY
Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbrooke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470

SIŪSKITE

SAVO SUPIRKTAS PREKES

SAVO ŠEIMOMS IR DRAUGAMS PER:

Wintrex & Co. Ltd.

60 & 64 PEMBROKE ROAD, LONDON, W.8.

WES. 0305/1255

Greitas ir garantuotas pristatymas

VARGAI NEBAIGTI, BET VILTYS

PASITEISINO

PRANESIMAS PRIE LIETUVIŲ NAMŲ B-VĖS APYSKAITOS UŽ 1959 METUS

rus už kiekvieną vieno svaro akciją. Vadinas, žmonių sudėtasis kapitalas dabar yra padvigubėjęs. Grynai biznio bendrovei tai būtų mažas uždėris, bet mūsų tikslas yra ne vien biznis.

Rašo M. Bajorinas

Ateities uždaviniai

Būtų malonu pasakyti, kad dabar jau viskas yra puiku. Deja, taip dar nėra. Artimiausias rūpestis yra gauti ilgalaikę paskolą Lietuvių Namams, nes trumpalaikės paskolos terminas baigiasi lapkričio mėn. Paskolų davimas paskutiniuoju laiku yra paskubėjęs. Lengvai gauname 10.000 sv., bet mums reikia 15.000. Norime išvengti užtraukti antrąją paskolą (second mortgage), nes tai brangiau kainuoja. Ateinančių trijų mėnesių laikotarpyje tas klausimas turės išsispresėti.

Žinoma, tragedijos nebus, jei ir negausime paskolos. Bet tada teks šiuos namus parduoti ir pirkti kitus (atliks apie 10.000 kitiems pirkti). Labai nenorėtume šitų namų parduoti, nes jie mums labai tinka, o jų vertė dar tikrai pakils, kai bus baigti statyti kaimynystėje (Notting Hill Gate) didžiuliai pastatai, kuriuose įsikurs šimtai krautuvių, istaigų ir p.

Turime problemų ir Sodyboje, apie kurias plačiau rašo Sodybos Vedėjas kitoje vietoje. Kadangi išlaidos numato dar didėti, turime visų ryžtume imtis priemonių padidinti pajamas žiemos mėnesiais. Daug žada besisteigęs Go-Kart klubas, ir tai paaiškės šiais metais.

Spaustuvėje nuostolis yra neišvengiamas. „Europos Lietuvio“ pajamos mažėja. o išlaidos lieka tos pačios ar net didesnės. Rašant šias eilutes, vedami pasitarimai spaustuvės būklei pagerinti, ir apie tai, tikimės, galėsiu pranešti Suvažiavimui.

PALYGINAMOJILENTELE

Kiek ir kuri Bendrovės šaka davė pelno ar nuostolio per paskutinius 9 metus (Nuostolis žymimas skliausteliuose)

	L. N.	Nida	L. S.	Bendros išlaidos visai Bendrovei	Grynas pelnas ar nuostolis
1951	(171)	(109)	—	—	(280)
1952	857	(564)	—	411	(118)
1953	654	101	—	266	489
1954	990	(206)	—	262	522
1955	(908)	(38)	(647)	394	(1.987)
1956	(209)	(170)	221	285	(443)
1957	61	(405)	793	565	(116)
1958	911	529	(134)	411	895
1959	2.737	(1.166)	415	550	1.436
Nr. 3	648	—	—	—	648
Viso	5.570	(2.028)	648	3.144	1.046

LIET. SODYBA IR JOS PROBLEMAS

Kovo mėnesį suėjo penkeri metai, kai įsi davta Lietuvių Sodyba. Per tą laiką įvyko daug pasiekimų. Padarytas geras ūolis ir priekis. Kitaip ir būti negalėjo: kas nėra pirmas, tas žengia atgal. Paskutinis penkmetis šitame krašte praėjo po ekonomišką kilimo ženklą. Ne tik vietiniai gyventojai smarkiai atkuto, bet ir naujieji ateiviai per tą laikotarpį spėjo pamiršti DP stovyklų menkybę. Kasmet žmonių pajėgumas kilo, o tuo pačiu didėjo ir jų reikalavimai. Jei, pvz., pirmaisiais metais daugiau kaip 90 proc. vasarotojų atvykdavo traukiniu, tai dabar jau beveik pusė suvažiuoja nuosavais automobiliais. Jei anais metais mažiau pasturinės šeimos pasitenkino kietom pagalmė ir nedažytom medinėm grindim, nereikalaujamos net pašluoti, tai šandien jau turi būti pašluota ir patiestas jei ne kilimas, tai bent linoleumas. Jei tada paprastas, sutus, nors ir ne labai įvairius lietuviškas maistas buvo gera propagandos priemonė, tai šandien jis turi būti vis daugiau įvairinamas, prisitaikant prie labiau išlepinto skonio.

Iš kitos pusės lietuvių skaičius Anglijoje per tą laikotarpį vis mažėjo ir mažėjo. Sodyba vis daugiau nustojo savų lankytojų, kurie nors ir skaudžiau paplaka, bet daugiau ir atleidžia. Labiausiai lietuvių ne tekimą pajuto klubas, kurio nariai iki šiol beveik išimtinai buvo tik lietuviai.

Tačiau, kaip ten bebūtų, per pirmąjį penkmetį, Sodyba, nors ir turėdama rūpesčių per akis, nors kartais ir klupdama, ejo ir priekį. Tiesa, jos metiniai pelnai visada būdavo labai kuklūs ir kartais keldavo net nusivylimą. Bet iš kitos pusės didžiausią rūpestį iki šiol sudarė ne pelnas, o Sodybos išsilaukimas, jos tobulėjimas ir nuolatinis kilimas. Tik įvertinus visa tai, kas per tą laikotarpį į Sodybą įdėta, — elektra, virtuvės įrenginiai, baldai, linoleumai, priežiūra ir remontai, — būtų galima kalbėti apie pelną arba nuostolį. Šioj vietoj užtektų paminėti, kad net ir labai kukliai skaičiuojant Sodybos vertė šiuo metu yra, mažiausiai, dvigubai padidėjusi. Ir tai ne vien dėl rinkos sąlygų pakitėjimo, bet dėl įdėto darbo ir kapitalo. Taigi, norint Sodybą parduoti, uždėris būtų garantuotas.

Bet, nežiūrnt visa tai, Sodyba dar tebėra naujų kelių ieškojimo laikotarpyje ir jos ūkinė ateitis dar nėra idealiai tikra. Ir štai kodėl.

Prileidžiant, kad Sodybos pajamos ateity pasiliktų pastoviai tos pačios, jos išlaidos dar turės neišvengiamai padidėti. Pirmiausiai turės padidėti išlaidos virtuvės personalui. Atsižvelgiant į Sodybos uždavinius, darbas virtuvėje nenutrūksta 7 dienas per savaitę ir (bent vasaros metu) 12-14 valandų per dieną. Tad nenuostabu, kad virtuvės personalas labai greitai „susidėvi“. Iš viso virėjų klausimas šiame krašte yra labai opus. Jie dažnai uždėris žymiai daugiau, kaip viešbučių administratoriai. Todėl delyte, norint padaryti virtuvę turėtų, teks net ir nenorom jo atlyginimą smarkiai didinti, palyginti su panašiomis šito krašto įmonėmis. Tai neišvengiamai atsilieps į Sodybos išlaidas.

Lygiai taip pat ateityje kiek padidins išlaidas naujai įvestoj Sodybos elektrai. Ji čia bus ir yra neišvengiamai reikalinga. Tačiau jos kaina per sekančią penkmetį turės būti ne mažiau, kaip 200 sv. į metus. Elektra žymiai pakėlė namų vertę, įgalino visus gyventojus ne tik turėti pakankamai šviesos, bet taip pat ir šiltes kambarius žiemos metu, bet kartu ji padidino ir išlaidas.

Neduođa pelno ir senelių bei ligonių išsilaukimas. Priešingai, atsižvelgiant į jų, palyginti, mažą skaičių ir Sodybos pobūdį, jis yra nuostolingas. Milžiniškas Sodybos pastato išsilaukimas su visais jo draudimais, mokesčiais, remontais, priežiūra ir atlyginimais kasdien kainuoja penkiolika su puse svarai Tuo tarpu nuolatiniai gyventojai ilgą žiemos sezoną po tiek pinigų nesumoka per savaitę.

Sodybos išorės tvarkymas, parko priežiūra, gėlės, maudymosi baseinas ir vandens tiekimo bei kanalizacijos priežiūra — visa tai yra darbai, kurie tiesioginiai pajamų ne duoda. Jeigu, sakysime, Sodyba būtų pajūrio vasarvietė, tai beveik visi čia minėti darbai būtų vieši ir juos atliktų vietos savivaldybės. Tuo būdu būtų sutapomas beveik vieno žmogaus metinis atlyginimas. Dabar visa tai gula ant Sodybos pečių.

Kalbant apie priemones Sodybos pajamoms padidinti, pati populiariausia būtų kainų pakėlimas vasarotojams. (Seneliams ir ligoniams šiuo metu kainų didinti negalima, nes jie ir taip beveik visās savo pa-

Apyskaita

Prie pereitą savaitę atspausdintosios apyskaitos maža ką tegaliu pridėti, nes skaitmenys kalba patys už save. Lietuvių Namų pajamos sumažėjo tūkstančių svary, bet išlaidos sumažėjo 3000 svary, dėl to ir pelnas žymiai padidėjo (pasikeitimų priežastys: atsisakymas nuo valgyklos, nr. 3 na nuo pardavimas). Remontui perna buvo išleista 374 sv., bet mums pasisekė nusiderėti 350 svary nuo mūsų ankstesnės skolos už remontą, ir ta suma parodyta balanse.

Sodyboje daug buvo padaryta remonto ir dekoruota, ir tai paaiškina mažą Sodybos pelną pereinais metais.

Spaustuvės pajamos sumažėjo 1000 svary (iš „E. Lietuvio“), tuo tarpu išlaidos sumažėjo tik 500 svary, ir dėl to gautas gana didelis nuostolis (756 sv.).

Balansas yra sudarytas už laiką dar prieš Lietuvių Namų nuosavybę (Freeholdą) išperkant. Didžiausi pasikeitimai yra įvykę parduodant nr. 3, ir tai matyti ilgalaikių paskolų ir turto pozicijoje, taipgi pakėlus L. Namų Leaseholdo vertę 5.000 svary. Tai buvo padaryta norit balanse parodyti tikslesnę Lietuvių Namų vertę, negu jie buvo vertinami ankstyvesniuose balansuose. Tai galėjome atlikti, išpirkę Freeholdą ir žinodami, kokią yra dabar Freeholdo vertė. Kitame balanse Lietuvių Namų vertė bus rodoma apie 23.000 sv. (Leaseholdo vertė plius sumokėtoji kaina už Freeholdą). Tai bus arčiau tiesos.

Baigdamas noriu dar kartą atkreipti akcinknų dėmesį į šiame numeryje atspausdintąją pelno ir nuostolio palyginamąją lentelę, kuri ryškiai rodo Bendrovės progresavimą. Nesitikime tokių gerų rezultatų šiais metais, nes Liet. Namų nuosavybės nupirkimas ir jos remontas yra susietas su nemažomis išlaidomis. Tai bus tačiau tik laikinas reiškinys.

Bendrovės dešimtmėti minėdami, galime jausti pasitenkinimą, kad nestovėjome vietoje, kad dirbome, eįome priekin ir kad tą darbą tęsime ateityje dar geriau, pasi-mokę iš praeities klaidų.

jamas atiduoda Sodybai). Šiek tiek šitąją priemonę jau buvo pasinaudota. Bet vėl, keliant kainą, reikia kelti ir vasarvietės standartą, o tai savo ruožtu padidina išlaidas.

Gauti gyventojų žiemos metu, pasirodo, gana sunku. Butų trūkumas aplynkė, tiesa, labai didelis, bet pavienių kambarių paklausa tolimesnėse nuo miesto vietovėse maža. Tad norint patalpas žiemą išnuomoti, reiktu jas perdirbti ir butus. Tai savo ruožtu vėl pareikalautų daug išlaidų ir apskuktų pelningesnę nuomojimą vasarotojams.

Paskutiniuoju laiku buvo nemažai bandyta sueti ir kontaktą su platesniais vietiniais gyventojų sluoksniais. To pasėkoje šiuo metu baigiama susitarti dėl išnuomavimo kai kurių patalpų ir žemės kampo vietiniam Go-Kart klubui. Jau daromas specialus lenktynių trakas, ir per Velykas nu matomos pirmosios oficialios lenktynės. Kaip kiekviena nauja idėja, taip ir šitoji turi ir savo gerąsias ir blogiasias puses. Tačiau jeigu šis planas pasirodytų sėkmingas, vėliau plačiau apie jį parasyšime.

Žinoma, jeigu tikro vasarotojų sezonas būtų ne trys, o, sakysim, šeši pilni mėnesiai, tada beveik visos ūkinės problemos daug lengviau išsispresėtų. Arba jeigu atsirastų koks nors nešykštus futbolo loterijos laimėtojas, galis investuoti į Sodybą keletą tūkstančių svary, tada ją išgražinus būtų galima žiemos metu pradėti organizuoti anglų tipo Country Club. Pelno gal atsirastų daugiau, bet vargu tada beliktų vietos seneliams ir ligoniams. Bet jeigu pagaliau susirastų dar bent 25-30 senelių, tada Sodyba gal galėtų sustoti ties savo pirmųjų uždaviniu — senelių namų išilaukymu.

Kaip matome, tų problemų esama tikrai ne maža. Nuo tinkamo jų išspėndimo priklausys tolimesnis Sodybos likimas. Galima būtų apie visa tai ir nekaltėti, tačiau jaučiu pareigą visiems lietuviams, o ypač L. Namų B-vės akcinkams laikas nuo laiko nupiešti tikslų ir smulkų vaizdą tos įmonės, kuri tiek daug prisideda prie lietuvių vardo šiame krašte populiarinimo ir kuri beveik visi esame pamėgę. Tiek L. Namai, tiek Sodyba yra bendra lietuvių nuosavybė, todėl ir jos rūpesčiai turėtų būti visiems bendri.

J. Lūza